

XVII. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1928 antama kertomus ¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1928 puheenjohtajana filosofiantohtori S. Ivalo, varapuheenjohtajana toimittaja A. E. Leino, jäseninä työnantajain edustajat johtaja W. Korhonen ja insinööri P. Kyrenius sekä työntekijäin edustajat toimitsija E. Härmä ja toimittaja M. Paasivuori. Edellisten varamiehenä oli kamreeri O. Tiderman, jälkimmäisten maalari U. Nurminen. Johtokunnan sihteerinä toimi toimiston johtaja W. O. Ahtio.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 7 kertaa, käsitellen, paitsi lukuisia toimiston juoksevia asioita, eräitä yleisempää laatua olevia kysymyksiä, joista seuraavat mainittakoon:

Merimiesosaston ohjesääntö. Kaupunginvaltuuston toimeksiannosta laati johtokunta, merimiesosaston apujohtokuntaa kuultuaan, ehdotuksen sanotun osaston ohjesäännöksi. Ehdotuksen mukaan merimiesten työnvälitystä valvoo lähinnä toimiston johtokunnan asettama apujohtokunta, jossa laivanvarustajat ja merimiehet ovat tasavomaisesti edustettuina ja jonka puheenjohtajana toimii toimiston johtokunnan puheenjohtaja.

Ammatin valintaa tarkoittavan kunnallisen neuvonnan järjestämistä käsiteli johtokunta alustavasti aivan vuoden lopulla. Sen lausunto asiasta valmistui kuitenkin vasta seuraavan vuoden alussa.

Kaupungin viranpitäjän palvelussäännön muuttamista koskevasta komiteamietinnöstä antamassaan lausunnossa johtokunta yhtyi kannattamaan nykyiseen sääntöön ehdotettuja muutoksia.

Työsuhteita ja työmarkkinain tilaa käsittelee johtokunta useaan kertaan antaen niistä lausuntoja kaupungin viranomaisille ja sosialiministeriölle.

Miesosastojen uusi huoneisto. Kun toimiston miesosastojen entistä L. Rannan 10:ssä olevaa huoneistoa tarvittiin välttämättä toisiin kaupungin tarkoituksiin, vuokrasi rahatoimikamari sanottuja osastoja varten kesäkuun 1 p: stä alkaen huoneiston Helenankadun 4: stä, joka johtokunnan ehdottamalla tavalla korjattuna saatiin välttävään kuntoon. Muutto uuteen huoneistoon tapahtui syyskuun alussa.

Toimiston henkilökunta. Toimiston johtajana oli W. O. Ahtio. Osastonjohtajina miesosastoilla toimivat H. E. Blomqvist, F. E. Huhtala ja K. B. Sundström sekä apulaisina U. Vinha ja K. I. Vuolanne. Naisosastojen johtajina toimivat rouva R. Hänninen sekä neidit L. Ahlgren, A. Bruun, T. Melanen ja E. Sundström, apulaisina rouva E. Bauer sekä neidit A. Ahovaara, S.

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1929.

Rechardt ja A. Vallinheimo. Ylimääräisenä apulaisena naisosastoilla toimi rouva A. Salmi. Vahtimestareina olivat V. Jyrkänne ja syyskuun 1 p:stä lähtien merimiesosastolla J. A. Sivenius.

Toimiston liike kasvoi edelleen kertomusvuonna. Edelliseen vuoteen verraten tapahtui lisäennys miesosastojen liikkeessä sekä työnhakemusten että välitysten osalta, naisosastojen liikkeessä vain jälkimmäisten osalta.

Työnhakemukset ja työnhakijat. Ryhmitettyinä sukupuolen mukaan ja verrattuina edelliseen vuoteen oli työnhakemusten luku seuraava:

	1928.		1927.		Lisäennys (+) vuonna 1928 verrattuna vuo- teen 1927.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten tekemiä	11,849	34.8	11,284	33.6	+ 565	+ 5.0
Naisten »	22,164	65.2	22,327	66.4	— 163	— 0.7
Yhteensä	34,013	100.0	33,611	100.0	+ 402	+ 1.2

Työnhakemuksia teki kaikkiaan 12,567 (edell. v. 13,173) eri henkilöä, niistä 5,127 (4,883) miestä ja 7,440 (8,290) naista. Työtä hakevien eri henkilöiden luku lisääntyi siis miesosastoilla, aiheutuen yksinomaan siitä että merimiesosasto oli toiminnassa koko vuoden, kun taas edellisenä vuonna vain 8 kuukautta. Naisosastoilla hakijain luku sen sijaan melkoisesti väheni ja oli sen vaikutuksesta koko toimistossakin 606 pienempi kuin edellisenä vuonna. Työnhakijat uudistivat työnhakemuksensa työttömiksi uudelleen jouduttuaan miehet 6,722 (6,401) ja naiset 14,724 (14,037) eli yhteensä 21,446 (20,438) eri tapauksessa.

Henkikirjoituspaikan mukaan jakautuivat työnhakijat vuonna 1928 seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	3,592	70.1	4,868	65.4	8,460	67.3
Muilla paikkakunnilla	1,535	29.9	2,572	34.6	4,107	32.7
Yhteensä	5,127	100.0	7,440	100.0	12,567	100.0

Muilla paikkakunnilla henkikirjoissa olevien miespuolisten työnhakijain prosenttimäärä, joka edellisenä vuonna oli 25.7 nousi jonkun verran, kun kesän aikana maalaista työväkeä runsaasti ilmoitettiin toimistoon.

Perheolojen ¹⁾ mukaan ryhmitettyinä oli työnhakijoista:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä	1,511	29.5	950	12.8	2,461	19.6
Yksinäisiä	3,616	70.5	6,490	87.2	10,106	80.4
Yhteensä	5,127	100.0	7,440	100.0	12,567	100.0

¹⁾ Perheellisiin on ryhmityksessä viety, paitsi naimisissa olevia henkilöitä, myöskin naimattomat henkilöt, joilla on lapsia elätettävänä ja yksityisiin myöskin lesket, joilla ei ole lapsia alle 16 vuoden, joten ryhmitys ei ole tehty siviilisäädyn, vaan perheenlätämismisvelvollisuuden perusteella.

Edellisenä vuonna oli miehistä yksinäisiä 68.4 %, naisista 85.9 % ja kaikista työnhakijoista 79.4 %.

Äidinkielen mukaan ryhmittyvät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä	4,111	80.2	6,608	88.8	10,719	85.3
Ruotsinkielisiä	976	19.0	817	11.0	1,793	14.3
Muunkielisiä	40	0.8	15	0.2	55	0.4
Yhteensä	5,127	100.0	7,440	100.0	12,567	100.0

Edelliseen vuoteen verraten ei suomen- ja ruotsinkielisten työnhakijain lukujen suhde ole sanottavasti muuttunut.

Tarjotut paikat. Tarjottuja paikkoja oli kaikkiaan 29,863, joista miesten paikkoja 7,513 eli 25.2 % ja naisten paikkoja 22,350 eli 74.8 %. Edelliseen vuoteen verraten lisääntyi miehille tarjottujen paikkain luku 899:llä eli 13.6 % ja naisille tarjottujen paikkain luku 1,656 eli 8.0 % sekä yhteensä 2,555 eli 9.4 %.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	6,957	92.6	20,134	90.1	27,091	90.7
Muulla	556	7.4	2,216	9.9	2,772	9.3
Yhteensä	7,513	100.0	22,350	100.0	29,863	100.0

Täytetyt paikat. Toimiston työntulos, välitysten määrä, verrattuna myös edelliseen vuoteen, selviää seuraavasta:

	1928.		1927.		Lisäännyks vuonna 1928 verrattuna vuoteen 1927.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten paikkoja ..	7,142	28.5	6,269	26.7	873	13.9
Naisten » ..	17,958	71.5	17,242	73.3	716	4.2
Yhteensä	25,100	100.0	23,511	100.0	1,589	6.8

Melkoinen lisäännyks edelliseen vuoteen verraten miesten paikkain luvussa johtuu osaksi siitä, että merimiesosasto oli toiminnassa 4 kuukautta kauemmin kuin edellisenä vuonna, osaksi siitä, että nuorison välitys miesosastoilla huomattavasti lisääntyi.

Missä määrin toimisto voi tyydyttää työvoiman kysyntää Helsingissä ja muilla paikkakunnilla, osoittavat seuraavat luvut. Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	6,715	96.5	16,925	84.1	23,640	87.3
Muulla	427	76.8	1,033	46.6	1,460	52.7
Yhteensä	7,142	95.1	17,958	80.3	25,100	84.1

Miehille Helsingissä tarjotut paikat voi toimisto edelleenkin täyttää jokseenkin tarkkaan. Naisille etenkin maaseudulla tarjotuista paikoista sen sijaan

jäi täyttämättä melkoisesti suurempi prosentti kuin edellisenä vuonna. Tämä johtui siitä, että palvelijattarista oli koko vuoden tuntuva, ajoittain suurikin puute.

Ammattialan mukaan ryhmittyvät työnhakemukset sekä tarjotut ja täytetyt paikat seuraavasti:

Ammatti ja toimiala.	Työnhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
<i>Maa- ja metsätalous</i>	42	414	456	205	553	758	117	339	456
<i>Teollisuus ja käsityö.</i>									
Metalliteollisuus	328	122	450	75	34	109	60	31	91
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus	45	8	53	7	1	8	2	1	3
Kemiallinen teollisuus	1	38	39	2	15	17	2	15	17
Nahka- ja karvateollisuus ..	8	10	18	1	1	2	1	—	1
Kehruu- ja kutomateollisuus	—	25	25	1	100	101	1	—	1
Pukutavara- ja puhdistusteoll.	2	585	587	1	577	578	1	574	575
Paperiteollisuus	10	40	50	2	—	2	2	—	2
Puuteollisuus	64	247	311	20	274	294	9	273	282
Rakennusteollisuus	3,479	1,129	4,608	1,215	1,162	2,377	1,165	941	2,106
Valaistuslaitokset	22	10	32	4	—	4	3	—	3
Ravinto- ja nautintoaineoll.	21	186	207	4	98	102	3	89	92
Graafillinen teollisuus	53	19	72	10	—	10	7	—	7
Teollisuus ja käsityö, luokittamattomat	85	—	85	25	—	25	22	—	22
<i>Kauppa ja kulkuneuvot.</i>									
Kauppa-ala	582	710	1,292	128	477	605	121	314	435
Meri- ja satamaliikenne	2,634	151	2,785	1,160	68	1,228	1,138	59	1,197
Maaliikenne	205	—	205	94	—	94	56	—	56
Ravintola- ja hotelliliike	50	3,166	3,216	22	2,979	3,001	19	2,556	2,575
<i>Sekatyöt, luokittamattomat</i>	2,713	2,306	5,019	3,658	1,807	5,465	3,632	1,801	5,433
<i>Taloustoimet</i>	—	12,500	12,500	—	13,704	13,704	—	10,673	10,673
<i>Erinäiset toimet</i>	285	64	349	79	20	99	73	13	86
<i>Käskyläisiä ja oppilaita</i>	1,220	434	1,654	800	480	1,280	708	279	987
Yhteensä	11,849	22,164	34,013	7,513	22,350	29,863	7,142	17,958	25,100

*Merimiesten työnvälitys*¹⁾. Merimiesosaston apujohtokuntaan kuuluivat vuonna 1928 laivanvarustajain edustajina merikapteenit V. Lindblom ja A. Vihuri sekä merimiesten edustajina Suomen merimiesten ja lämmittäjäin unionin sihteeri K. Ahonen ja saman järjestön asiamies M. Hjelmman. Edellisten varamiehenä oli konemestari K. Höök, jälkimmäisten merimies N. Karlsson.

Työnhakemuksia tehtiin merimiesosastoon kaikkiaan 2,494. Kun työtä hakevia eri henkilöitä oli 1,569, uudistivat nämä siis hakemuksensa työttömiksi uudelleen jouduttuaan 925 tapauksessa. Työnhakijoista oli helsinkiläisiä 529 eli 33.7 % ja vieraspaikkakuntalaisia 1,040 eli 66.3 %. Perheellisiä oli hakijoista 193 eli 12.3 % ja yksinäisiä 1,376 eli 87.7 %. Äidinkieleltään oli tämän osaston hakijoista suomenkielisiä 1,099 eli 70.0 %, ruotsinkielisiä 441 eli 28.1 % ja muunkielisiä 29 eli 1.9 %.

¹⁾ Kaikki numerotiedot sisältyvät myöskin edellä olevaan, koko toimistoa koskevaan selontekoon.

Työtarjouksia tehtiin osastoon kaikkiaan 1,081, joista Helsinkiin 809 eli 74.8 % ja muille paikkakunnille 272 eli 25.2 %. Helsinkiin tarjotuista paikoista osasto täytti 805 eli 99.5 % ja muille paikkakunnille tarjotuista paikoista 254 eli 93.4 %, sekä kaikista tarjotuista paikoista 1,059 eli 98.0 %.

Osaston välittämistä paikoista oli laivanpäällikön paikkoja 5, perämiesten paikkoja 35, konemestarin paikkoja 127, kansimiehistön paikkoja 305, konemiehistön paikkoja 506, radiosähköttäjän paikkoja 6 ja keittiöhenkilökunnan paikkoja 75.

Työsuhteet Helsingissä vuonna 1928. Vuoden alusta loka—marraskuulle saakka olivat työsuhteet aina kuhunkin vuodenaikaan nähden erittäin hyvät, jopa paremmat vielä kuin edellisenä vuonna. Toimistossa oli miespuolisia työnhakijoita lokakuun puoliväliin saakka yleensä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Poikkeuksena tästä oli vain huhtikuu, jolloin työnhakijain määrä oli suurempi kuin edellisenä vuonna samaan aikaan. Tämäkin johtui suurimmaksi osaksi siitä, että merimiesosaston työnhakijat, joista suuri osa vietti talvensa maaseudulla, alkoivat kertomusvuonna jo huhtikuussa kerääntyä toimistoon. Edellisenä vuonna tekivät he sen vasta toukokuussa, jolloin merimiesosasto alkoi toimintansa. Naispuolisia työnhakijoita oli koko vuoden vähemmän kuin edellisenä vuonna. Jonkin verran työnpuutetta esiintyi talvella nytkin. Sen poistamiseksi järjesti kaupunki erilaisia töitä, vaikkakin varsinaisia hätäaputoita vähemmän kuin edellisinä vuosina. Tammi—maaliskuussa osoitti toimisto kaupungin töihin 254 (edell. v. 421) miestä sekä erilaisiin kaupungin järjestämiin ja avustamiin työtupiin ja kursseille 61 naista. Keväällä alkoivat työsuhteet parantua jo maaliskuun lopulla ja olivat, kuten mainittu, myöhään syksyyn saakka hyvät. Kesällä oli useilla työaloilla työntekijöistä tuntuvakin puute. Marraskuun alusta lähtien työolot sitten alkoivat huonontua, aluksi etupäässä rakennusteollisuudessa, sittemmin tämän sekä huonon vuodentulon vaikutuksesta useilla muillakin työaloilla. Miespuolisten työnhakijain luku toimistossa nousi marraskuussa parilla sadalla ja saman verran jälleen joulukuussa, ollen vuoden lopussa melkoista suurempi kuin edellisenä vuonna vastaavana aikana. Joulukuun jälkipuoliskolla järjesti kaupunki jälleen hätäaputoita 100 miehelle.

Työsuhteiden vaihtelujen valaisemiseksi vuosina 1928 ja 1927 esitettäköön tässä toimiston kirjoissa olleiden työttömäin määrä kunkin kuukauden puolivälissä olleella viikolla:

	1928.			1927.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	696	431	1,127	857	582	1,439
Helmikuu	534	401	935	764	544	1,308
Maaliskuu	610	328	938	640	502	1,142
Huhtikuu	507	325	832	371	340	711
Toukokuu	332	238	570	1) 434	381	1) 815
Kesäkuu	273	213	486	437	392	829
Heinäkuu	199	194	393	282	304	586
Elokuu	224	203	427	242	322	564
Syyskuu	269	185	454	335	486	821
Lokakuu	318	191	509	376	509	885
Marraskuu	507	292	799	449	378	827
Joulukuu	687	216	903	583	312	895

1) Lisäännyks aiheutuu siitä, että merimiesosasto alkoi toimintansa toukokuun 1 p:nä.

Edellisessä on työttömiksi luettu myöskin joukko tilapäisiin töihin osoitettuja, vaikkakin osa näistä on vuoden ympäri tällaisten töiden varassa.

Tärkeimmillä työaloilla vallinneista työsuhteista esitettäköön vielä seuraavia tietoja:

Maataloudessa oli hyvät työsuhteet koko vuoden. Naispuolisesta työstä oli puute joulukuun alkupuolelle saakka. Epäedullisen kesän johdosta myöhästynyt sadonkorjuu aiheutti syys—lokakuussa erittäin kiireellisen työkauden ja vilkkaan työväen kysynnän Helsingin toimistossakin. Kun tällöin vielä oli kaupungissakin melko runsaasti töitä, voi toimisto täyttää vain osan sille maatalouden alalta tarjotuista paikoista.

Metalliteollisuudessa oli niinkään verrattain hyvät työsuhteet koko vuoden. Rakennusteollisuuteen liittyvillä aloilla varsinkin oli runsaasti töitä. Kun rakennustoiminta vuoden lopulla laimeni, vähenivät työt näillä metallialoillakin, mutta huomattavat väen vähennykset tapahtuivat vasta seuraavan vuoden alussa. Työttömyyttä oli metallityöläisten keskuudessa jonkun verran vain tammi—helmikuussa sekä joulukuun lopulla.

Kivi- ja saviteollisuudessa oli kivenhakkaamoissa samoinkuin paikkakunnan ainoassa poslinitehtaassa säännölliset työsuhteet ympäri vuoden. Sementti- ja asfalttitehtaissa oli suurimpana osana vuotta erittäin runsaasti töitä, mutta vähenivät ne melkoisesti vuoden lopulla. Samaa on sanottava myös paikkakunnan kalkki- ja lasitehtaan työoloista.

Nahka- ja karvateollisuuden alalla oli kenkätehtaissa jokseenkin säännölliset, vaikka ehkä jonkun verran huonommat työsuhteet kuin edellisenä vuonna. Vuoden lopulla, jolloin tilanne oli epävarma, oli joku määrä sesonkityöläisiä vapaana.

Pukutavara- ja puhdistusteollisuudessa oli niinkään vuoden lopulla jonkun verran huonommat työsuhteet kuin edellisenä vuonna.

Paperiteollisuuden alalla oli talvella lievää työttömyyttä, muina aikoina säännölliset työt.

Puuteollisuudessa olivat työsuhteet vuoden lopulle saakka sangen hyvät. Talvella oli metsätöitä runsaammin kuin edellisenä vuonna, ja rakennustarpeita valmistavissa tehtaissa oli suurimpana osana vuodesta erittäin kiireelliset työt. Paikkakunnan ainoa sahalaitos paloi kesällä, ja joutui tällöin n. 150 työläistä työttömäksi. Suurin osa näistä hakeutui kuitenkin pian muille aloille. Lautatarhoista ja laatikkotehtaista joutui talven tullen melkoinen joukko miehiä vapaaksi.

Rakennusteollisuudessa oli erittäin hyvät työolot muina aikoina vuodesta, paitsi talvella, jolloin joku määrä apuväkeä ja eräitä ammattilaisia, etenkin kirvesmiehiä oli työttömänä. Maalis—huhtikuulta loka—marraskuulle saakka oli rakennustoiminta erittäin vilkas, vilkkaampi ehkä kuin minään edellisenä vuonna. Erinäisistä rakennusammattilaisista, kuten muurareista, rappareista, maalareista y. m. oli ajoittain puute, ja melkoinen joukko maaseudulta tullutta apuväkeä työskenteli kesäkauden helsinkiläisillä uudisrakennuksilla. Kun sitten rakennustoiminta myöhäsyksyllä huomattavasti supistui, joutui rakennustyöväkeä suuret joukot vapaiksi. Vieraspaiikkakuntalaisista lienee enin osa palannut takaisin kotiseuduilleen.

Ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa oli makkara- ja säilyketehtaissa säännölliset työsuhteet koko vuoden, samoinkuin paikkakunnan sokeritehtaassa sekä tupakkatehtaissa. Karamelli- ja suklaatehtaissa sen sijaan vähenivät työt syksyn kuluessa huomattavasti ja joukko naispuolista työväkeä joutui vapaaksi. Naispuolisia leipureita oli niinkään syksyllä joitakin vapaina.

Graafillisessa teollisuudessa oli säännölliset työsuhteet. Talvella oli kymmenkunta ammattilaista jonkun aikaa työttömänä.

Kauppa-alalla oli säännöllinen liike. Kehittyneemmistä naispuolisista liikeapulaisista oli ajoittain puute, mutta nuorempia ja alalle pyrkijöitä sijaan oli syksyllä ja talvella joku määrä työttömänä.

Meri- ja satamaliikenne oli talven ja kevään aikana sangen vilkas. Kesäkuun alusta lähtien olivat työsuhteet satamatöissä poikkeukselliset kesäkuun 2 p:nä alkaneen satamatyöläisten lakon vuoksi. Lakkoon ryhtyi sen alkaessa n. 1,600 työläistä, joukossa muutamia kymmeniä naisia. Vuoden lopulla oli kaupungissa useita kymmeniä merimiehiä joutilaina, vaikkakin useimmat syksyllä laivoista vapautuneet vieraspaikkakuntalaiset palasivat talveksi kotiseudulleen.

Taloustoimien alalla oli taitavista keittäjistä ja tottuneista sisäköistä, samoin kuin palvelijattarista yleensäkin koko vuoden tuntuva, jopa ajoittain suurikin puute. Keväällä ja syksyllä vallitsi ajoittain puute myöskin tilapäisistä apulaisista ja siivoojista.

Käskyläisistä, n. 14—15 vuotiaista pojista ja tytöistä, varsinkin ruotsinkielen taitoisista, oli koko vuoden tuntuva puute. Sen sijaan oli 16—18 vuotiaita nuorukaisia melkoinen joukko (50—60) toimistossa kaiken talvea työnhakijoina.
